

32002L0065

2002.10.9.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK HIVATALOS LAPJA

L 271/16

## AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2002/65/EK IRÁNYELVE

(2002. szeptember 23.)

a fogyasztói pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazásáról, valamint a 90/619/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK irányelv és a 98/27/EK irányelv módosításáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 47. cikke (2) bekezdésére, 55. cikkére és 95. cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára <sup>(1)</sup>,

tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére <sup>(2)</sup>,

a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárásnak megfelelően <sup>(3)</sup>,

mivel:

- (1) Az egységes piac céljainak megvalósítása érdekében nagy jelentőséggel bír ennek a piacnak a fokozatos konszolidációját célzó azon intézkedések elfogadása, amelyek – a Szerződés 95. és 153. cikkével összhangban – hozzájárulnak a fogyasztóvédelem magas szintjének eléréséhez.
- (2) Mind a pénzügyi szolgáltatások fogyasztóinak, mind annak szolgáltatóinak a szempontjából a fogyasztói pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazása a belső piac megteremtésének egyik fő kézzelfogható eredménye lesz.
- (3) A belső piac keretében a fogyasztóknak érdekükben áll, hogy megkülönböztetés nélkül hozzáférjenek a Közösségen belül rendelkezésre álló pénzügyi szolgáltatások lehető legszélesebb köréhez, és hogy ezek közül kiválasszathassák az igényeiknek leginkább megfelelőket. A választás szabadságának, mint alapvető fogyasztói jognak a biztosítása érdekében magas szintű fogyasztóvédelemre van szükség a távértékesítésbe vetett fogyasztói bizalom erősítéséhez.
- (4) A belső piac zavartalan működése érdekében alapvető fontosságú, hogy a fogyasztók szerződéseket tárgyalhassanak és köthessenek meg más tagállamban működő szolgáltatókkal, függetlenül attól, hogy a szolgáltató a fogyasztó tartózkodási helye szerinti tagállamban is működik.

(5) Megfoghatatlan jellegük miatt a pénzügyi szolgáltatások különösen alkalmasak a távértékesítésre, és a pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazására vonatkozó jogi keretek megteremtése növeli a pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazásának új módszereibe, így például az elektronikus kereskedelembe vetett fogyasztói bizalmat.

(6) Ezt az irányelvet a Szerződésnek és a másodlagos jogszabályoknak, többek között az elektronikus kereskedelemről szóló, 2000/31/EK irányelvnek <sup>(4)</sup> megfelelően kell alkalmazni, azonban ez utóbbi csak a hatálya alá tartozó ügyletekre alkalmazandó.

(7) Ezen irányelv célja, hogy a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó közösségi vagy nemzeti jog, illetve megfelelő esetben a fogadó tagállam ellenőrzése és/vagy a tagállamok engedélyezési vagy felügyeleti rendszereinek sérelme nélkül megvalósítsa a fenti célkitűzéseket, amennyiben azok összeegyeztethetők a közösségi jogszabályokkal.

(8) Továbbá ezen irányelv, és különösen annak a szerződésre alkalmazandó jogra vagy az illetékes bíróságra vonatkozó szerződéses kikötésekkel kapcsolatos bármely információra vonatkozó rendelkezései, nem érintik a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet <sup>(5)</sup> és a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 1980. évi Római Egyezmény pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazására való alkalmazását.

(9) A Pénzügyi Szolgáltatások Cselekvési Tervének céljai megvalósításához egyes területeken magasabb szintű fogyasztóvédelemre van szükség. Ez nagyobb konvergenciát feltételez, különösen a nem harmonizált befektetési alapok, a befektetési szolgáltatásokra vonatkozó etikai szabályok és a fogyasztói hitelek tekintetében. E konvergencia eléréséig magas színvonalú fogyasztóvédelmet kell fenntartani.

(10) A távollevők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló, 1997. május 20-i 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv <sup>(6)</sup> megállapítja a szolgáltató és a fogyasztó között az árukra illetve szolgáltatásokra vonatkozóan távollevők között kötött szerződésekre alkalmazandó főbb szabályokat. Az irányelv hatálya azonban nem terjed ki a pénzügyi szolgáltatásokra.

<sup>(1)</sup> HL C 385., 1998.12.11., 10. o.

HL C 177. E, 2000.6.27., 21. o.

<sup>(2)</sup> HL C 169., 1999.6.16., 43. o.

<sup>(3)</sup> Az Európai Parlament 1999. május 5-i véleménye (HL C 279., 1999.10.1., 207. o.), a Tanács 2001. december 19-i közös álláspontja (HL C 58. E, 2002.3.5., 32. o.) és az Európai Parlament 2002. május 14-i határozata (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé). A 2002. június 26-i tanácsi határozat (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

<sup>(4)</sup> HL L 178., 2000.7.17., 1. o.

<sup>(5)</sup> HL L 12., 2001.1.16., 1. o.

<sup>(6)</sup> HL L 144., 1997.6.4., 19. o.

- (11) A Bizottság által – a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó különleges intézkedések iránti igény megállapítása érdekében – elvégzett elemzés keretében a Bizottság minden érdekelt felet felkért a megjegyzéseik átadására, nevezetesen a „Pénzügyi szolgáltatások – megfelelő a fogyasztók elvárásainak” című zöld könyv előkészítésének kapcsán. Az ezzel összefüggésben folytatott konzultációk megmutatták, hogy ezen a területen a fogyasztóvédelmet erősíteni kell. Ezért a Bizottság elhatározta, hogy konkrét javaslatot terjeszt elő a pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazásáról.
- (12) A pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazására vonatkozó egymásnak ellentmondó vagy eltérő fogyasztóvédelmi szabályok tagállamok általi elfogadása gátolhatja a belső piac működését és a cégek közötti piaci versenyt. Ezért ezen a területen közösségi szinten közös szabályokat kell elfogadni, amelyek nyomán nem csökken a tagállamokban a fogyasztóvédelem általános szintje.
- (13) Ennek az irányelvnek magas szintű fogyasztóvédelmet kell nyújtania a pénzügyi szolgáltatások szabad mozgásának biztosítása érdekében. A tagállamok az irányelv által harmonizált területeken nem rendelkezhetnek az itt megállapítottaktól eltérően, kivéve ha az irányelv kifejezetten másként rendelkezik.
- (14) Ez az irányelv kiterjed az összes olyan pénzügyi szolgáltatásra, amelyet távértékesítés keretében nyújtanak. Bizonyos pénzügyi szolgáltatásokra azonban a közösségi jog különös rendelkezései vonatkoznak, és azokat továbbra is alkalmazni kell e pénzügyi szolgáltatásokra. Mindazonáltal meg kell határozni az ilyen szolgáltatások távértékesítésére vonatkozó elveket.
- (15) A távollevő felek közötti szerződések feltételeinek megtárgyalása távközlő eszközök használatához kötött, amelyek a szolgáltató és a fogyasztó egyidejű jelenlétét nem igénylő távértékesítő vagy -szolgáltató rendszer részét képezik. E távközlő eszközök állandó fejlesztése olyan elvek meghatározását igényli, amelyek a széles körben még nem használt eszközökre is érvényesek. Ezért minden olyan szerződés távértékesítési szerződés, amelyre vonatkozóan az ajánlat, a feltételek megtárgyalása és maga a szerződéskötés távolból történik.
- (16) Egy adott szerződés, amely egymást követő vagy azonos jellegű, de időben elkülönülve végrehajtott műveleteket foglal magában, jogi szempontból különböző elbírálás alá eshet a különböző tagállamokban, ugyanakkor fontos, hogy ennek az irányelvnek az alkalmazása minden tagállamban egységes legyen. Ezért ezt az irányelvet kell alkalmazni az egésznek tekinthető, egymást követő műveletekre vagy azonos jellegű, de időben elkülönülően végrehajtott műveletsor első műveletére, függetlenül attól, hogy az adott művelet vagy műveletsor egy adott szerződés vagy több egymást követő szerződés tárgyát képezi-e.
- (17) „Alapszolgáltatási megállapodásnak” tekinthető például a bankszámla nyitása, hitelkártya igénylése, portfóliókezelési szerződés megkötése; „műveletnek” tekinthető például a pénzügyi eszközök bankszámlán való elhelyezése vagy onnan történő kivétele, a hitelkártyával történő fizetés, vagy a portfóliókezelési szerződés keretében végzett ügyletek. Az ilyen alapszolgáltatási megállapodás új elemekkel való kibővítése, például a meglévő bankszámla elektronikus fizetőeszközökkel együtt történő használatának lehetősége nem „műveletnek”, hanem újabb szerződésnek minősül, amelyre ezt az irányelvet kell alkalmazni. Ugyanazon befektetési alapon újabb eszközelemek jegyzése „azonos jellegű, egymást követő műveletek” egyikének minősül.
- (18) Mivel az irányelv kiterjed a pénzügyi szolgáltatást nyújtó által szervezett szolgáltatási rendszerre, ezért kizárja a hatálya alól azokat a kizárólag alkalmasszerűen vagy valamely kereskedelmi rendszeren kívül nyújtott szolgáltatásokat, amelyek távértékesítési szerződések megkötésére irányulnak.
- (19) A szolgáltató az a személy, aki távolból nyújt szolgáltatásokat. Az irányelvet azonban arra az esetre is alkalmazni kell, amikor az értékesítési fázisok valamelyikébe közvetítő kapcsolódik. Tekintettel a részvétel jellegére és mértékére, az irányelv vonatkozó rendelkezéseit alkalmazni kell az ilyen közvetítőre, függetlenül annak jogállásától.
- (20) A tartós adathordozók közé tartoznak különösen a floppy-lemezek, CD-ROM-ok, DVD-k, valamint a felhasználó számítógépének merevlemez meghajtója, amelyen az elektronikus levelezés tárolódik, de nem tartoznak ide az internetes weboldalak, hacsak nem felelnek meg a tartós adathordozó meghatározásában foglalt kritériumoknak.
- (21) A távközlő eszközök használata nem vezethet az ügyfél részére nyújtott tájékoztatás indokolatlan korlátozásához. Az átláthatóság érdekében az irányelv megállapítja azokat a követelményeket, amelyek biztosítják, hogy a fogyasztó a szerződéskötést megelőzően és azt követően egyaránt megkapja a megfelelő szintű tájékoztatást. A fogyasztónak a szerződés megkötése előtt meg kell kapnia mindazt az előzetes tájékoztatást, amely alapján megfelelően értékelni tudja a részére felajánlott pénzügyi szolgáltatást, és amely alapján körültekintően tud választani. A szolgáltatónak meg kell határozni, hogy ajánlata mennyi ideig érvényes.
- (22) Az ezen irányelvben felsorolt adattételek olyan általános jellegű adatokat foglalnak magukban, amelyek minden típusú pénzügyi szolgáltatásra alkalmazhatóak. Az adott pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó egyéb, tájékoztatásra vonatkozó követelményeket, így például valamely biztosítási kötvény fedezetét, nem kizárólag ez az irányelv határozza meg. Az ilyen jellegű adatokat, adott esetben, a vonatkozó közösségi jogszabályoknak vagy a közösségi joggal összhangban elfogadott nemzeti jogszabályoknak megfelelően kell szolgáltatni.

- (23) A fogyasztó lehető legmagasabb szintű védelme érdekében fontos, hogy megfelelően tájékoztassák őt ezen irányelv, valamint az e területre vonatkozó szakmai-etikai szabályok rendelkezéseiről, továbbá hogy elállási joga legyen.
- (24) Amennyiben nincs elállási jog, mert a fogyasztó kifejezetten kérte a szerződés teljesítését, akkor a szolgáltató köteles erről a tényről tájékoztatni a fogyasztót.
- (25) A fogyasztóknak védelmet kell nyújtani a nem kezdeményezett szolgáltatásokkal szemben. Nem kezdeményezett szolgáltatások esetében a fogyasztót mentesíteni kell bármilyen kötelezettségtől, és válaszában hiányát nem lehet beleegyezése jeleként értelmezni. Ez a szabály azonban nem érinti a felek között érvényesen létrejött szerződések hallgatólagos megújítását, amennyiben a tagállamok joga megengedi az ilyen hallgatólagos megújítást.
- (26) A tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell tenniük azon fogyasztók hatékony védelme érdekében, akik nem kívánják, hogy távközlő eszközök útján vagy bizonyos időpontokban kapcsolatba lépjenek velük. Ez az irányelv nem érinti a személyes adatok védelmére és a magánélet tiszteletben tartására vonatkozó, a közösségi jogszabályok alapján a fogyasztók rendelkezésére álló külön biztosítókat.
- (27) A fogyasztók védelme érdekében a tagállamokban szükség van a szolgáltatók és fogyasztók közötti esetleges viták megfelelő és hatékony panasz-, illetve jogorvoslati eljárások keretében történő rendezésére, amelyeknél adott esetben a jelenlegi eljárások is alkalmazhatók.
- (28) A tagállamoknak ösztönözniük kell a viták peren kívüli rendezése céljából alapított állami és magánszerveket, hogy működjenek együtt a határokon átnyúló viták esetek megoldásában. Ilyen együttműködést jelenthet különösen, hogy a fogyasztók a tartózkodási helyük szerinti tagállam bírósági szervezetrendszerén kívüli testületeihez panaszt nyújthatnak be más tagállamban székhellyel rendelkező szolgáltatók ellen. A FIN-NET létrehozása további segítséget nyújt a fogyasztóknak a határokon átnyúló szolgáltatások igénybevételénél.
- (29) Ez az irányelv nem érinti a tagállamok azon jogát, hogy a közösségi joggal összhangban kiterjesszék az ezen irányelv által biztosított védelmet a nonprofit szervezetekre és azokra a személyekre, akik azért vesznek igénybe pénzügyi szolgáltatásokat, hogy vállalkozókká váljanak.
- (30) Ez az irányelv azokra az esetekre is hatályos, ahol a nemzeti jogszabályok kiterjednek a fogyasztó által tett kötelező erejű szerződési nyilatkozatra.
- (31) Ezen irányelvnek a szolgáltató által választott nyelvre vonatkozó rendelkezései nem érintik a nyelv megválasztására vonatkozó közösségi jogszabályokkal összhangban elfogadott nemzeti jogszabályok rendelkezéseit.
- (32) A szolgáltatások értékesítéséről szóló általános megállapodás (GATS) keretében a Közösség és a tagállamok kötelezettséget vállaltak arra vonatkozóan, hogy a fogyasztók banki és befektetési szolgáltatásokat vásárolhassanak külföldön. A GATS feljogosítja a tagállamokat, hogy prudenциális indokok alapján intézkedéseket fogadjanak el, beleértve a befektetőket, a betéteseket, a biztosítottakat, és az olyan személyeket védő intézkedéseket, akiknek a pénzügyi szolgáltató pénzügyi szolgáltatással tartozik. Az ilyen intézkedések nem jelenthetnek olyan korlátozásokat, amelyek meghaladják a fogyasztók védelmének biztosításához szükséges mértéket.
- (33) Tekintettel ezen irányelv elfogadására, a 97/7/EK irányelv és a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló, 1998. május 19-i 98/27/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv <sup>(1)</sup>, valamint a közvetlen életbiztosítási tevékenységekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról, a szolgáltatásnyújtás szabadságának tényleges gyakorlását elősegítő rendelkezések megállapításáról szóló, 1990. november 8-i 90/619/EGK tanácsi irányelvben <sup>(2)</sup> foglalt felmondási idő hatályát ki kell igazítani.
- (34) Mivel ezen irányelv céljait, nevezetesen a fogyasztói pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazására vonatkozó közös szabályok megállapítását a tagállamok nem tudják kielégítő módon megoldani, és e célokat közösségi szinten jobban meg lehet valósítani, a Közösség a Szerződés 5. cikkében megállapított szubszidiaritás elvével összhangban intézkedéseket fogadhat el. Ezen irányelv, az előbb említett cikkben szereplő arányosság elvének megfelelően, nem lépi túl a cél eléréséhez szükséges kereteket,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

#### 1. cikk

#### Cél és hatály

- (1) Ezen irányelv célja, hogy a tagállamoknak a pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit egymáshoz közelítse.
- (2) Pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződések esetében, amelyek az alapszolgáltatási megállapodást követően egymást követő műveleteket, vagy azonos jellegű, de időben elkülönülten végrehajtott műveletsort foglalnak magukban, az irányelv rendelkezései csak az alapmegállapodásra érvényesek.

<sup>(1)</sup> HL L 166., 1998.6.11., 51. o. A legutóbb a 2000/31/EK irányelvvel (HL L 178., 2001.7.17., 1. o.) módosított irányelv.

<sup>(2)</sup> HL L 330., 1990.11.29., 50. o. A legutóbb a 92/96/EGK irányelvvel (HL L 360., 1992.12.9., 1. o.) módosított irányelv.

Amennyiben nincs alapszolgáltatási megállapodás, de az egymást követő műveletek vagy az azonos jellegű, de időben elkülönülten végrehajtott műveletek ugyanazon szerződő felek között mennek végbe, a 3. és 4. cikk rendelkezéseit csak az első művelet teljesítésekor kell alkalmazni. Ha azonban azonos jellegű művelet teljesítésére több mint egy éven keresztül nem kerül sor, a következő műveletet kell az új művelet sor első műveletének tekinteni, és ennek megfelelően, arra a 3. és 4. cikk rendelkezéseit szintén alkalmazni kell.

## 2. cikk

### Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

- a) „távollévők között kötött szerződés”: bármely olyan pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó szerződés, amely a szolgáltató és a fogyasztó között jön létre, szervezett távértékesítés vagy a szolgáltató által működtetett szolgáltatásnyújtó rendszer keretében, ahol a szolgáltató a szerződés céljából a szerződés megkötéséig, beleértve a szerződéskötés időpontját is, kizárólag távközlő eszközt vagy eszközöket használ;
- b) „pénzügyi szolgáltatás”: bármely banki, hitel-, biztosítási, magán-nyugdíjpénztári, befektetési vagy fizetéssel kapcsolatos szolgáltatás;
- c) „szolgáltató”: olyan köz- vagy magánszférán belüli természetes vagy jogi személy, aki, illetve amely kereskedelmi vagy szakmai tevékenysége körében eljárva a távollévők között kötött szerződések hatálya alá tartozó szolgáltatást szerződés szerint nyújtja;
- d) „fogyasztó”: bármely olyan természetes személy, aki az ezen irányelv hatálya alá tartozó, távollévők között kötött szerződés keretében kereskedelmi, üzleti vagy szakmai tevékenysége körén kívül jár el;
- e) „távközlő eszközök”: olyan eszközök, amelyek a szolgáltató és a fogyasztó egyidejű fizikai jelenléte nélkül a felek között a szolgáltatás távértékesítésével történő forgalmazására alkalmasak;
- f) „tartós adathordozó”: olyan eszköz, amely lehetővé teszi a fogyasztó számára a személyesen neki címzett adatoknak a jövőben is hozzáférhető módon és az adat céljának megfelelő ideig történő tárolását, valamint a tárolt adatok változatlan formában történő megjelenítését;
- g) „távközlő eszközök üzemeltetője vagy szolgáltatója”: olyan magánszférán vagy közsférán belüli, természetes vagy jogi személy, akinek, illetve amelynek kereskedelmi, üzleti vagy szakmai tevékenysége távközlő eszköz vagy eszközök szolgáltatás részére történő rendelkezésre bocsátását foglalja magában.

## 3. cikk

### A fogyasztó tájékoztatása a távollévők között kötött szerződés megkötése előtt

(1) A fogyasztót megfelelő időben tájékoztatni kell a következő adatokról, mielőtt kötelezettséget vállalna bármely távollévők között kötött szerződés vagy ajánlat vonatkozásában:

#### 1. a szolgáltatóra vonatkozóan

- a) a szolgáltató azonosító adatai, fő tevékenységi köre, az a cím, ahol székhelye található, valamint minden egyéb, az ügyféllel való kapcsolattartás szempontjából lényeges cím;
- b) a szolgáltatónak a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállamban székhellyel rendelkező képviselőjének – amennyiben van ilyen – azonosító adatai, valamint e képviselőnek az ügyféllel való kapcsolattartás szempontjából lényeges címe;
- c) amennyiben a fogyasztó a szolgáltatótól eltérő szakemberrel áll kapcsolatban, e szakember azonosító adatai, az, hogy az ügyfél felé milyen minőségben jár el, és az ügyféllel való kapcsolattartás szempontjából lényeges címe;
- d) ha a szolgáltatót szakmai névjegyzékbe vagy más hasonló hivatalos nyilvántartásba bejegyezték, akkor ennek a szakmai jegyzéknek a neve és a szolgáltató bejegyzési száma, vagy más hasonló, nyilvántartásbeli azonosítószáma;
- e) ha a szolgáltató tevékenysége engedélyhez kötött, akkor az érintett felügyelő hatóság adatai;

#### 2. a pénzügyi szolgáltatásra vonatkozóan

- a) a pénzügyi szolgáltatás fő jellemzőinek leírása;
- b) a pénzügyi szolgáltatásért a fogyasztó által a szolgáltató részére fizetendő teljes ár, beleértve minden ezzel kapcsolatos díjat, fizetendő összeget és költséget, valamint a szolgáltatón keresztül fizetett minden adót vagy, ha a pontos ár nem jelölhető meg, az árkalkuláció alapját, amelynek alapján a fogyasztó meggyőződhet az árról;
- c) adott esetben annak jelzése, hogy a pénzügyi szolgáltatás olyan eszközökhöz kapcsolódik, amelyek egyedi jellemzőik vagy a végrehajtandó műveletek miatt különleges kockázattal járnak, vagy amelyek ára a pénzpiacok olyan ingadozásaitól függ, amelyre a szolgáltató nincs befolyással, valamint annak jelzése, hogy a múltbeli teljesítések nem vonatkoztathatók a jövőbeli teljesítésekre;
- d) annak a lehetőségének jelzése, hogy a szolgáltatón keresztül fizetett vagy általa felszámított összegeken kívül további adók és/vagy költségek merülhetnek fel;
- e) annak az időszaknak bármilyen korlátozása, amelyen belül a megadott adatok érvényesek;
- f) a fizetésre és a teljesítésre vonatkozó rendelkezések;
- g) a távközlő eszközök alkalmazásáért a fogyasztónál felmerülő egyéb többletköltségek, amennyiben ilyen többletköltség kerül felszámításra;

#### 3. a távollévők között kötött szerződésre vonatkozóan

- a) a 6. cikk szerinti elállási jog megléte vagy hiánya, illetve, amennyiben az fennáll, annak tartama és gyakorlásának feltételei, ideértve az arra az összegre vonatkozó tájékoztatást, amelyet a 7. cikk (1) bekezdése alapján a fogyasztónak esetlegesen fizetnie kell, továbbá e jog elmulasztásának következményei;



- b) a távollevők között kötött szerződés minimális időtartama a folyamatosan vagy rendszeresen teljesített pénzügyi szolgáltatások esetén;
- c) a feleknek a távollevők között kötött szerződés lejárat előtt történő vagy egyoldalú megszüntetésére vonatkozó, a szerződés kikötései szerinti jogai, ideértve a szerződés által az ilyen esetre megállapított szankciókat is;
- d) az elállási jog gyakorlására vonatkozó rendelkezések, amelyek többek között feltüntetik azt a címet, amelyre az elállásról szóló értesítést el kell küldeni;
- e) az a tagállam vagy tagállamok, amely vagy amelyek joga alapján a távollevők között kötött szerződés létrejöttét megelőzően a szolgáltató kapcsolatot teremtett a fogyasztóval;
- f) a távollevők között kötött szerződésre alkalmazandó jogra, és/vagy az illetékes bíróságra vonatkozó bármely szerződési feltétel;
- g) az arra vonatkozó tájékoztatás, hogy a szerződés feltételeinek és az e cikkben említett előzetes információknak a közlése milyen nyelven vagy nyelveken történik, továbbá, hogy a szolgáltató az ügyfél egyetértésével milyen nyelven vagy nyelveken vállalja a kapcsolattartást a távollevők között kötött szerződés időtartama alatt;

#### 4. a jogorvoslatra vonatkozóan

- a) az, hogy a távollevők között kötött szerződés szerződő felének minősülő fogyasztó számára rendelkezésre áll-e peren kívüli panasz- és jogorvoslati eljárás, és ha igen, akkor az milyen módon vehető igénybe;
- b) az, hogy létezik-e olyan garanciaalap vagy egyéb kártérítési rendelkezések, amelyek nem tartoznak a betétbiztosítási rendszerekről szóló, 1994. május 30-i 94/19/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv <sup>(1)</sup> és a befektetőkártalanítási rendszerekről szóló, 1997. március 3-i 97/9/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv <sup>(2)</sup> hatálya alá.

(2) Az (1) bekezdésben említett adatokat, amelyek kereskedelmi célját egyértelműen meg kell fogalmazni, világos és érthető módon kell közölni az alkalmazott távközlő eszközök bármelyikének útján, kellő figyelemmel különösen a kereskedelmi ügyleteknél irányadó jóhiszeműség elvére, és a tagállamok jogszabályai szerint nem cselekvőképes, például kiskorú személyek védelmével kapcsolatos elvekre.

#### (3) Távbeszélőn keresztül történő kapcsolattartás esetén

- a) a szolgáltató azonosító adatait és a szolgáltató által kezdeményezett hívás kereskedelmi célját a fogyasztóval folytatott beszélgetés elején érthető módon közölni kell;
- b) a fogyasztó kifejezett hozzájárulására is figyelemmel, csak a következő adatokat kell megadni:
  - a fogyasztóval kapcsolatban álló személy azonosító adatai, és annak a szolgáltatóhoz fűződő viszonya,
  - a pénzügyi szolgáltatás főbb jellemzőinek leírása,
  - a pénzügyi szolgáltatásért a fogyasztó által a szolgáltatón keresztül fizetett minden adót, vagy ha a pontos árat nem lehet

megjelölni, az ár kalkuláció alapja, amelynek révén a fogyasztó meggyőződhet az árról,

- annak a lehetőségének a közlése, hogy a szolgáltatón keresztül fizetett vagy általa felszámított összegeken kívül további adók és/vagy költségek merülhetnek fel,
- a 6. cikk szerinti elállási jog megléte vagy hiánya, illetve, amennyiben az elállási jog fennáll, annak időtartama és gyakorlásának feltételei, ideértve az azon összegre vonatkozó tájékoztatást is, amelyet a 7. cikk (1) bekezdése alapján a fogyasztónak esetlegesen fizetnie kell.

A szolgáltató tájékoztatja a fogyasztót arról, hogy kérésre további adatok állnak rendelkezésére, és hogy ezek milyen jellegűek. A szolgáltató minden esetben a teljes információt közli, amikor teljesíti az 5. cikk szerinti kötelezettségeit.

(4) A szerződéses kötelezettségekkel kapcsolatos információknak, amelyeket a szerződés megkötését megelőző szakaszban kell közölni a fogyasztóval, összhangban kell lenniük azokkal a szerződéses kötelezettségekkel, amelyek a szerződés megkötése esetén a távollevők között kötött szerződésre vélelmezhetően alkalmazandó jogból erednének.

#### 4. cikk

#### A további adatokra vonatkozó előírások

(1) Amennyiben a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó közösségi jogszabályoknak vannak olyan rendelkezései, amelyek a 3. cikk (1) bekezdésében felsoroltakon kívül előzetes tájékoztatási követelményeket támasztanak, akkor e követelményeket továbbra is alkalmazni kell.

(2) A további harmonizációig a tagállamok az előzetes tájékoztatásra vonatkozó előírások tekintetében szigorúbb rendelkezéseket is bevezethetnek, vagy hatályban tarthatnak, amennyiben e rendelkezések összhangban állnak a közösségi joggal.

(3) A tagállamok közlik a Bizottsággal az e cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt előzetes tájékoztatásra vonatkozó előírásokra alkalmazandó nemzeti rendelkezéseket, amennyiben ezek az előírások a 3. cikk (1) bekezdésében felsoroltakon kívül újabb követelményeket jelentenek. A Bizottság figyelembe veszi a közölt nemzeti rendelkezéseket a 20. cikk (2) bekezdésében említett jelentés elkészítésekor.

(4) A nagyfokú átláthatóság minden lehetséges eszközzel való megteremtése érdekében a Bizottság gondoskodik arról, hogy a nemzeti rendelkezésekre vonatkozóan részére átadott adatok a fogyasztók és szolgáltatók rendelkezésére álljanak.

#### 5. cikk

#### A szerződési feltételek közlése és az előzetes tájékoztatás

(1) A szolgáltató időben, még mielőtt a fogyasztó kötelezettséget vállalna bármely távollevők között kötött szerződés vagy ajánlat vonatkozásában, papíron vagy a fogyasztó rendelkezésére álló és számára hozzáférhető más tartós adathordozón biztosított tájékoztatás formájában közli a fogyasztóval az összes szerződési feltételt, valamint a 3. cikk (1) bekezdésében és a 4. cikkben említett adatokat.

<sup>(1)</sup> HL L 135., 1994.5.31., 5. o.

<sup>(2)</sup> HL L 84., 1997.3.26., 22. o.

(2) A szolgáltató a szerződés megkötését követően azonnal teljesíti az (1) bekezdés szerinti kötelezettségét, ha a szerződést a fogyasztó kérésére olyan távközlő eszköz útján kötötték meg, amely nem teszi lehetővé a szerződési feltételek és a vonatkozó adatok (1) bekezdésnek megfelelő közlését.

(3) A fogyasztó a szerződéses kapcsolat során bármikor jogosult saját kérésére papíron átvenni a szerződéses feltételeket. Továbbá a fogyasztó jogosult az alkalmazott távközlő eszköz fajtáját megváltoztatni, amennyiben az a megkötött szerződéssel vagy a nyújtott pénzügyi szolgáltatások jellegével nem összeférhetetlen.

## 6. cikk

### Az elállási jog

(1) A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a fogyasztó 14 naptári napon belül, indokolás és bárminemű szankció nélkül elállhasson a szerződéstől. Ez az időtartam 30 naptári napra terjeszthető ki a távollevők között, a 90/619/EGK irányelv hatálya alá tartozó életbiztosításokkal és magán-nyugdíjpénztári szolgáltatással kapcsolatban megkötött szerződések esetében.

Az elállásra nyitvaálló időtartam kezdete:

- a távollevők között kötött szerződés megkötésének napja, kivéve az említett életbiztosítás esetét, amikor az időtartam kezdete az a nap, amelyen a fogyasztót tájékoztatják a távollevők között kötött szerződés létrejöttéről, vagy
- az a nap, amelyen a fogyasztó a szerződési feltételeket és egyéb adatokat az 5. cikk (1) és (2) bekezdésével összhangban kézhez veszi, amennyiben ez az időpont későbbi, mint az első francia bekezdésben említett nap.

A tagállamok az elállási jog biztosításán kívül úgy rendelkezhetnek, hogy a befektetési szolgáltatásokkal kapcsolatos szerződések végrehajthatósága az e bekezdésben megállapított időtartam alatt felfüggesztődjön.

(2) Az elállási jog nem alkalmazható a következő esetekre:

- a) olyan pénzügyi szolgáltatások, amelyek ára a pénzpiac olyan ingadozásaitól függ, amelyekre a szolgáltató nincs befolyással, ugyanakkor ilyen ingadozások az elállási időszak alatt előfordulhatnak; ide tartoznak a következőkkel kapcsolatos szolgáltatások:
  - deviza,
  - pénzpiaci eszközök,
  - forgalomképes értékpapírok,
  - kollektív alapon működő befektetési vállalkozások eszközei,
  - pénzügyi határidős ügyletek, ideértve a készpénz-helyettesítő eszközöket,

- határidős kamatláb-megállapodások (FRA),
- kamat-, valuta- és részvény-swap ügyletek,
- az e pontban említett bármely eszközre vonatkozó vételi vagy eladási opció, ideértve a készpénz-helyettesítő eszközöket is. Ebbe a kategóriába tartoznak különösen a valuta- és kamat opciók;

b) olyan utazási és csomagbiztosítási kötvények, vagy hasonló rövid lejáratú biztosítási kötvények, amelyek futamideje nem éri el az egy hónapot;

c) olyan szerződések, amelyeket a fogyasztó kifejezett kérelmére mindkét fél teljes mértékben teljesített, mielőtt a fogyasztó elállási jogát gyakorolná.

(3) A tagállamok úgy is rendelkezhetnek, hogy az elállási jog nem alkalmazható a következő esetekre:

- a) az olyan hitel, amely elsősorban földterület vagy meglévő, illetve tervben szereplő épület tulajdonjogának megszerzésére vagy fenntartására, vagy az épület felújítására vagy bővítésére szolgál; vagy
- b) az olyan hitel, amelyet ingatlanulajdonon fennálló jelzálog-jog vagy ingatlanulajdonhoz kapcsolódó egyéb jog biztosít; vagy
- c) a valamely hivatalos személy szolgáltatásait igénybe vevő fogyasztók nyilatkozatai, amennyiben a hivatalos személy megerősíti, hogy a fogyasztó szavatolta az 5. cikk (1) bekezdése szerinti jogokat.

Ez a bekezdés nem érinti azoknak a fogyasztóknak a gondolkodási időre vonatkozó jogát, akik olyan tagállamban rendelkeznek lakóhellyel, ahol ilyen jog az irányelv elfogadásának időpontjában létezik.

(4) A (3) bekezdésben megállapított lehetőséggel élő tagállamok ezt a tényt közlik a Bizottsággal.

(5) A Bizottság a tagállamok által közölt információkat az Európai Parlament és a Tanács rendelkezésére bocsátja, és biztosítja, hogy azok mindazon fogyasztók és szolgáltatók rendelkezésére állnak, akik illetve amelyek ezt kéri.

(6) Ha a fogyasztó elállási jogát gyakorolja, akkor a vonatkozó határidő lejártá előtt ezt a 3. cikk (1) bekezdése (3) albekezdésének d) pontjával összhangban a részére adott rendelkezéseket követve, a nemzeti joggal összhangban, igazolható módon közölnie kell. A határidő akkor tekinthető betartottnak, ha az értesítés elküldése, amennyiben az papíron vagy a címzett rendelkezésére álló és számára hozzáférhető egyéb tartós adathordozón található, a határidő lejártá előtt megtörténik.

(7) Ez a cikk nem vonatkozik azokra a hitelmegállapodásokra, amelyeket a 97/7/EK irányelv 6. cikke (4) bekezdésének vagy az ingatlanok időben megosztott használati jogának megszerzésére irányuló szerződések egyes szempontjai vonatkozásában a fogyasztók védelméről szóló, 1994. október 26-i 94/47/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv <sup>(1)</sup> 7. cikkének feltételei alapján töröltek.

<sup>(1)</sup> HL L 280., 1994.10.29., 83. o.

Ha egy adott pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó, távollevők között kötött szerződéshez egy olyan másik távollevők között kötött szerződést kapcsolnak, amely a szolgáltató által vagy egy harmadik fél és a szolgáltató közötti megállapodás alapján a harmadik fél által nyújtott szolgáltatásra vonatkozik, akkor ez a kiegészítő, távollevők között kötött szerződés szankció nélkül visszavonható, ha a fogyasztó a 6. cikk (1) bekezdésének megfelelően gyakorolja elállási jogát.

(8) E cikk rendelkezései nem érintik a tagállamok azon jogszabályait és rendelkezéseit, amelyek a távollevők között kötött szerződés visszavonására, megszüntetésére, teljesítésének elmulasztására, vagy a fogyasztó szerződéses kötelezettségeinek a szerződésben rögzített időpont előtti teljesítését illető jogára vonatkoznak. Ezt a rendelkezést a szerződés felmondására vonatkozó feltételektől és jogkövetkezményektől függetlenül alkalmazni kell.

#### 7. cikk

##### Az elállást megelőzően teljesített szolgáltatás megfizetése

(1) Ha a fogyasztó a 6. cikk (1) bekezdése szerinti elállási jogával él, akkor csak arra kötelezhető, hogy indokolatlan késedelem nélkül megfizesse a szolgáltató által a szerződésnek megfelelően, ténylegesen teljesített szolgáltatást. A szerződés teljesítése csak azt követően kezdődhet meg, ha a fogyasztó ahhoz hozzájárul. A fizetendő összeg:

- nem haladhatja meg azt az összeget, amely a szerződés teljes tartalma szerinti szolgáltatáshoz arányosan viszonyuló, már teljesített szolgáltatásért jár,
- semmiképpen nem lehet olyan mértékű, amely szankciójellegű.

(2) A tagállamok úgy is rendelkezhetnek, hogy a fogyasztó nem kötelezhető pénzügyi összeg megfizetésére, ha biztosítási szerződéstől áll el.

(3) A szolgáltató semmilyen pénzügyi összeg megfizetésére sem kötelezheti a fogyasztót az (1) bekezdés alapján, kivéve ha bizonyítani tudja, hogy a fogyasztó a 3. cikk (1) bekezdése (3) albekezdésének a) pontja szerint megfelelő tájékoztatást kapott a fizetendő összegéről. Azonban semmiképpen nem követelhet ilyen pénzügyi összeget, ha a 6. cikk (1) bekezdése szerinti elállási időtartam lejártát megelőzően, a fogyasztó előzetes kérése nélkül kezdte meg a szerződés teljesítését.

(4) A szolgáltató indokolatlan késedelem nélkül és legkésőbb 30 naptári napon belül visszatéríti a fogyasztó részére azokat az összegeket, amelyeket a távollevők között kötött szerződéssel összhangban tőle kapott, kivéve az (1) bekezdésben említett összeget. Ez az időszak azon a napon kezdődik, amelyen a szolgáltató megkapja az elállási értesítést.

(5) A fogyasztó indokolatlan késedelem nélkül és legkésőbb 30 naptári napon belül visszatéríti a szolgáltató részére azokat az összegeket és/vagy javakat, amelyeket a szolgáltatótól kapott. Ez az időszak azon a napon kezdődik, amelyen a fogyasztó elküldi az elállásra vonatkozó értesítést.

#### 8. cikk

##### Bankkártyával történő fizetés

A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy megfelelő intézkedések álljanak a fogyasztó rendelkezésére:

- az olyan fizetés törlésének kezdeményezésére, ahol a távollevők között kötött szerződéssel kapcsolatban bankkártyáját csalárd módon használták fel, továbbá
- az ilyen csalárd felhasználás esetén a kifizetett összeg újbóli jóváírására vagy részére történő visszatérítésére.

#### 9. cikk

##### Nem kezdeményezett szolgáltatások

A tagállamok azon rendelkezéseinek sérelme nélkül, amelyek a távollevők között kötött szerződések hallgatólagos megújítására vonatkoznak – feltéve, hogy ezek a szabályok lehetővé teszik a hallgatólagos megújítást –, a tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket, hogy

- megtiltsák a pénzügyi szolgáltatások nyújtását olyan fogyasztók részére, akik ezt nem kezdeményezték, amennyiben ez a szolgáltatás azonnali vagy halasztott fizetést követel meg,
- mentesítsék a fogyasztót minden kötelezettségtől az olyan nem kezdeményezett szolgáltatások esetén, ahol a válasz hiánya nem tekinthető hozzájárulásnak.

#### 10. cikk

##### Nem kezdeményezett közlemények

(1) A következő távközlő módszerek szolgáltató által történő alkalmazásához a fogyasztó előzetes hozzájárulása szükséges:

- a) emberi beavatkozás nélkül működő automata hívórendszerek (automata hívóeszközök);
- b) faxgépek.

(2) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az (1) bekezdésben említettetől eltérő, egyéni kapcsolattartást biztosító távközlő eszközöket:

- a) csak akkor engedélyezik, ha megszerezték az érintett fogyasztók hozzájárulását; vagy
- b) csak akkor használják, ha a fogyasztó nem jelezte egyértelmű kifogását.

(3) Az (1) és (2) bekezdésekben említett intézkedések nem róhatnak költségeket a fogyasztókra.

#### 11. cikk

##### Szankciók

A tagállamok rendelkeznek az ezen irányelv szerint elfogadott nemzeti rendelkezések szolgáltatók által történő megszegésének megfelelő szankcionálásáról.

Ennek érdekében úgy rendelkezhetnek, hogy a fogyasztó bármikor, díjmentesen és szankció nélkül érvénytelenítheti a szerződést.

E szankcióknak hatékonyaknak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük.

## 12. cikk

**Az irányelv rendelkezéseinek kötelező jellege**

(1) A fogyasztók nem mondhatnak le az ezen irányelv által rájuk ruházott jogokról.

(2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a fogyasztó ne veszítse el az irányelv által biztosított védelmet azáltal, hogy valamely, tagsággal nem rendelkező ország jogát választják a szerződésre alkalmazandó jognak, ha a szerződés szorosan kapcsolódik egy vagy több tagállam területéhez.

## 13. cikk

**Bírósági és közigazgatási jogorvoslat**

(1) A tagállamok a fogyasztók érdekében gondoskodnak az irányelv betartását biztosító megfelelő és hatékony eszközökről.

(2) Az (1) bekezdésben említett eszközök közé tartoznak azok a rendelkezések, amelyek alapján az alább felsorolt, nemzeti jog által meghatározott szerv vagy szervek az irányelv végrehajtására vonatkozó nemzeti rendelkezések alkalmazásának biztosítása érdekében a nemzeti jogszabályokkal összhangban bíróságokhoz vagy az illetékes közigazgatási hatóságokhoz folyamodhatnak:

- a) köztisztviselők és azok képviselői;
- b) olyan fogyasztói szervezetek, amelyek a fogyasztók védelme területén jogos érdekekkel rendelkeznek;
- c) jogos érdekből eljáró szakmai szervezetek.

(3) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a távközlő eszközök üzemeltetői és szolgáltatói – ha ezt megtehetik – véget vessenek az olyan gyakorlatnak, amelyet valamely, velük közölt bírói vagy közigazgatási, illetve felügyelő hatóság által kiadott határozat az irányelvvel ellentétesnek nyilvánított.

## 14. cikk

**Peren kívüli jogorvoslat**

(1) A tagállamok támogatják a távértékesítéssel nyújtott pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó fogyasztói viták rendezését célzó megfelelő és hatékony, peren kívüli panasz- és jogorvoslati eljárások kialakítását és fejlesztését.

(2) A tagállamok különösen arra ösztönzik a viták peren kívüli rendezéséért felelős szerveket, hogy működjenek együtt a távértékesítéssel nyújtott pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó határon átnyúló viták megoldásában.

## 15. cikk

**Bizonyítási teher**

A 7. cikk (3) bekezdésének sérelme nélkül a tagállamok kiköthetik, hogy a bizonyítási teher a fogyasztó tájékoztatására vonatkozó

szolgáltatói kötelezettség és a szerződés megkötésére, illetve adott esetben teljesítésére vonatkozó fogyasztói hozzájárulás tekintetében a szolgáltatóra hárul.

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv<sup>(1)</sup> értelmében tisztességtelen minden olyan szerződési feltétel, amely az irányelv által a bizonyítási teher tekintetében a szolgáltatóra hárított kötelezettségeket vagy a kötelezettségek egy részét a fogyasztóra hárítja.

## 16. cikk

**Átmeneti intézkedések**

A tagállamok ezzel az irányelvvel összhangban nemzeti szabályokat állapíthatnak meg azokra a szolgáltatókra, akiknek székhelye olyan tagállamban van, amely még nem ültette át ezt az irányelvet, és amelynek joga nem tartalmaz ebben az irányelvben elrendeltnek megfelelő kötelezettségeket.

## 17. cikk

**A 90/619/EK irányelv**

A 90/619/EGK irányelv 15. cikke (1) bekezdésének első albekezdése helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A tagállamok előírják, hogy az egyéni életbiztosítási szerződést kötő kötvény tulajdonosa attól számítva, hogy tájékoztatást kapott a szerződés megkötéséről, 30 naptári napon belül elállhat a szerződéstől.”

## 18. cikk

**A 97/7/EK irányelv**

A 97/7/EK irányelv szövege a következőképpen módosul:

1. a 3. cikk (1) bekezdésének első francia bekezdése helyébe a következő szöveg lép:

„– bármely olyan pénzügyi szolgáltatásra vonatkozóan, amelyre a fogyasztói pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazásáról, valamint a 90/619/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK illetve a 98/27/EK irányelv módosításáról szóló, 2002. szeptember 23-i 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv<sup>(\*)</sup> alkalmazandó,

(\*) HL L 271., 2002.10.9., 16. o.”;

2. A II. mellékletet el kell hagyni.

(1) HL L 95., 1993.4.21., 29. o.



## 19. cikk

**A 98/27/EK irányelv**

A 98/27/EK irányelv melléklete a következő ponttal egészül ki:

„11. a fogyasztói pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazásáról, valamint a 90/619/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK illetve a 98/27/EK irányelv módosításáról szóló, 2002. szeptember 23-i 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (")

(") HL L 271., 2002.10.9., 16. o.”

## 20. cikk

**Felülvizsgálat**

(1) Ennek az irányelvnek a végrehajtását követően a Bizottság megvizsgálja a belső piac működését a pénzügyi szolgáltatások értékesítésére vonatkozóan az ilyen szolgáltatások forgalmazása tekintetében. Ennek során elemeznie és részleteznie kell a nehézségeket, amelyekkel a fogyasztók és szolgáltatók szembesülnek vagy szembesülhetnek, különösen a tájékoztatással és az elállási joggal kapcsolatos nemzeti rendelkezések különbözőségeiből eredő nehézségeket.

(2) A Bizottság legkésőbb 2006. április 9-éig jelentést nyújt be az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz azokról a nehézségekről, amelyekkel a fogyasztók és szolgáltatók pénzügyi szolgáltatások megvásárlásával, illetve értékesítésével kapcsolatban szembesülnek, és adott esetben javaslatokat nyújt be a pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozó közösségi jogszabályok tájékoztatásra és elállási jogra vonatkozó rendelkezéseinek és/vagy a 3. cikk rendelkezéseinek módosítására és/vagy további harmonizálására.

## 21. cikk

**Átültetés**

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb 2004. október 9-éig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket az intézkedéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguknak azokat a főbb rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadtak el, valamint a Bizottság számára megküldenek egy táblázatot ennek az irányelvnek a rendelkezései és az általuk kibocsátott nemzeti rendelkezések közötti megfelelésről.

## 22. cikk

**Hatálybalépés**

Ez az irányelv az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

## 23. cikk

**Címzettek**

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 2002. szeptember 23-án.

az Európai Parlament részéről

a Tanács részéről

az elnök

az elnök

P. COX

M. FISCHER BOEL